

A NGANASZAN KICSINYÍTÓ KÉPZŐKRŐL

KÖRTVÉLY ERIKA

Az újabb általános nyelvészeti kutatások szerint a diminutív olyan nyelvi kategória, amely univerzálisnak, vagy majdnem univerzálisnak tekinthető (Jurafsky 1996: 534). Morfológiai realizációja az egyes nyelvekben igen változatos lehet: kifejezheti többek között képző, az alapszó tonalitásának módosulása, vagy az alapszó addigi tulajdonságainak változása. Annak ellenére, hogy a diminutív kategória megjelenésbeli sokszínűsége miatt általános nyelvészeti szempontból jobbra csak a szemantika eszközeivel ragadható meg, történtek kísérletek a kicsinyítés fonetikai megjelenésének a leírására is (Jakobson – Waugh 1979, Moravcsik 1978 stb.). A vizsgálatok szerint – amennyiben a kicsinyítést valamilyen morféma fejezi ki – a kicsinyítő elemekben nagy gyakorisággal fordulnak elő nazálisok, illetve felső nyelvvállású és elől képzett hangok. Lényegében alátámasztja ezt a megállapítást a nganaszan nyelvben megtalálható *-ŋku*, *-ŋkü*, *-''ku*, *-''kü*, ill. *-ku*, *-kü*, *-k'u*, *-k'ü* kicsinyítő képzők hangtani felépítése is. Dolgozatomban az említett nganaszan képzőket kívánom mind történeti, mind leíró szempontból bemutatni, valamint bizonyítani, hogy a ma élő nganaszan diminutív képzők két, egymástól jól elkülöníthető csoportot alkotnak, így nem osztályozhatók egyazon *-ku* morféma alternációiként.

A szamojéd képzőkkel foglalkozó irodalom szerint a ma is produktív – és igen gyakori – kicsinyítő képző alapalakja a *-ku*, az ettől eltérő *-kü*, *-k'u*, *-''ku*, *''kü*, *-ŋku*, *-ŋkü* pedig a hangkörnyezet hatására megjelenő változat (Tereščenko 1979: 124-125; Bol'dt 1989: 75-76). Tereščenko példái igen figyelemre méltók abból a szempontból, hogy a képző *-ku/-kü* alakban történő meghatározása ellenére a példák között a legtöbb esetben *-''ku/-''kü* képzővel ellátott névszókat találunk. Pl.:

najbəga''ku 'hosszúcska' (Tereščenko 1979: 124)

hirəgia''ku 'magaska' (uo.)

kə''lika''ku 'rövidke' (uo.)

tantəga''ku 'széleske' (uo.)

A fenti példákban a gégezárhang és a töbelseji magánhangzó megváltozása utalhatna arra, hogy a *-ku/-kü* képző a plur. genitivuszi tőhöz (S3) kapcsolódik. A fenti példákban azonban véleményem szerint a gégezárhang nem a szótó, hanem a képző részeként értelmezendő. (A későbbiekben erről részletesebben is szólok.) Tereščenko a *-ŋku* képzőt külön tárgyalja, ám mégse tartja önálló morfémanak: „уменьшительный суффикс *-ŋку* [...] в настоящее время [...] является вариантом суффикса *-ку*.” (Tereščenko 1979: 125) A képző *-ŋ* elemét a *-ku* képzőhöz kapcsolódó járulékos elemnek tartja. Ebben követi őt Bol'dt (1989: 75–76), aki szintén az *-ŋ* és a *-ku/-kü* képzők összeolvadásaként, és az utóbbi képző variánsaként osztályozza a *-ŋku*-t. (A morféma *-ŋ* elemének esetleges szerepéről az említett szerzők bővebben nem szólnak.) A nganaszan kicsinyítő képzőkről – igen röviden ugyan – Helimskij (1998: 509) is

említést tesz. A hagyományos, *-ku*-ra épülő osztályozással szemben három különböző képzőt említ:

„... diminutives (S2¹ -A¹KU_o² with the final vowel(s) of S2 truncated, in certain cases also S1¹ -KÜ_o and S2 -ADKU with truncation) : *kuba*‘*ku* ‘little skin’ (from *kuhu*), *n¹ilit¹a*‘*ku* ‘the little living’ (from the participle *n¹ilitiä*)...”

A kicsinyítő képzőkkel kapcsolatos álláspontok rövid áttekintése után azt mutatom meg, hogy a *-ku*, ill. a *-ŋku* képzők történetileg nem függenek össze egymással, hanem különböző alapokra vezethetők vissza.

A nganaszan kicsinyítő képzők etimológiái

A nganaszan nyelv diminutív képzőinek történeti alapja³ három uráli eredetű, kicsinyítő funkciójú képző. Ezek a **-kka* (PS, Lehtisalo 1936: 367-368), a **-kku* ~ **-ku* (Lehtisalo 1936: 369 / Györke 1935: 9), illetve a **-ŋk* (Györke 1935: 58) képzők. Ezek mindegyike megtalálható a mai szamojéd nyelvekben, bár a **-kka* eredeti kicsinyítő szerepe mára már elhomályosult (Lehtisalo 1936: 367).

jur. O S_j⁴ *tuBka* ‘axt, beil’ (Lehtisalo 1936: 367)

tawgy *toba-kā* ‘id.’ (Lehtisalo 1936: 368)

JenCh. *suđo-ka* ‘trogähnliches gefäss’ (Lehtisalo 1936: 368)

OS N. *olo-ga* ‘köpfchen’ (*ol* ‘haupt, das obere’) (Lehtisalo 1936: 368)

Lehtisalo példái alapján elmondhatjuk, hogy a **-kka* a mai szamojéd nyelvekben valóban elvesztette eredeti szerepét, tehát nem tekinthető produktív kicsinyítő képzőnek. A továbbiakban ezért csak a **-kku*-ra és a **-ŋku*-ra visszavezethető képzőkkel foglalkozom.

¹Mivel a nganaszan tőtípusoknak a kicsinyítő képző szinkrón leírásakor fontos szerepe lesz, röviden ismertetem Helimskij (1994, 1998) osztályozását. A nganaszanban három tőtípus különböztethető meg:

1. S1, vagy egyes szám nominatívuszi tő, pl. *kuhu* ‘bőr’, v. *ma* ‘sátor’.
2. S2, vagy egyes szám genitívuszi ~ többes szám nominatívuszi tő. Mivel mind a SgGen, mind a PlNom. estében számolnunk kell egy szó végéről lekopott konzonzánssal (SgGen < *n; PlNom. < *r) a töben – amennyiben a nganaszan gradációkban részt vevő hangok szerepelnek benne – hangváltozás következik be. Pl. *kubu* ‘bőr+SgGen.(Ø)’, *mađa* ‘sátor+ SgGen.(Ø)’.
3. S3, vagy többes szám genitívuszi tő. Ebben az S2-höz hasonlóan szintén bekövetkez(het)nek töbeli változások, amelyek egy mára már lekopott *j+*r többesjelnek köszönhetők. A példákban látható tövégi gégezarhang a *r folytatása, a töbelseji hangváltozások pedig a *j-ből következnek: *kubu* ‘bőr+PlGen’, *mađu* ‘sátor+PlGen.’

Azokban az esetekben, ahol a szótól nem tartalmaz olyan hangot, amelyet érintenének a fokváltkozások, az S1 és az S2 tő egybeesik, az S3 viszont már nem biztosan. Erre az esetre példa többek között a *kolj* ‘hal’ szó: S1: *kolj*; S2: *kolj*; S3: *kola*”. (a tőtípusokról, gradációkról és akkomodációkról l. bővebben Helimskij 1994: 197-221)

²Az *U_o* az *ü*-vel váltakozó *u* hangot jelöli. (Helimskij 1994: 211, 1998: 490)

³A történeti példaanyagot Györke 1935-ös, ill. Lehtisalo 1936-os képzőmonográfiái adják, ezért a hivatkozások a fent említett művekre, nem pedig a – számukra is forrásul szolgáló – írásokra utalnak.

⁴A nyelvekre és nyelvjárássokra utaló rövidítések feloldását l. Lehtisalo: Juraksamojedisches Wörterbuch: CII–CV. SUS, Helsinki, 1956, illetve Castrén: Wörterverzeichnis aus den samojedischen Sprachen: XXXIII–XXXIV., Buchdruckerei der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, St. Petersburg, 1855

A -ku képző

A *-kku képző mai megfelelője a nganaszanban a -ku, illetve magas hangrendű párja, a -kü:

nomuku 'dem. *nomu* 'hase' (Lehtisalo 1936: 370)

biéku 'lüftchen': *bie* 'wind' (Györke 1936: 9)

kuku 'kleiner löffel': *ku* 'löffel' (Lehtisalo 1936: 370)

Ugyanez a képző a mai nyenyecben -ko alakban jelentkezik (Lehtisalo lejegyzésében -kko / -kku):

Sjo *padačko* dem.: **pada* 'rute' (Györke 1935: 9)

O. *jahakku* dem. von *jähà* 'fluss' (Lehtisalo 1936: 369)

O *χā'lekkü* 'fischchen' (Lehtisalo 1936: 369)

Találunk megfeleléseket az enyecben:

Ch *uraku* dem.: Ch *ura* 'hand' (Györke 1935: 9)

Ch *jaha-ku* B *joha-ku* dem. von Ch *jaha* B *joha* 'fluss'
(Lehtisalo 1936: 370)

és a szelkupban is:

K *kèkke* 'flüsschen' (Györke 1935: 9)

?Jen B Tas *ala-ku* dem. von *ala* 'boot' (Lehtisalo 1936: 370)

Kar. *emä-ku*, Tas. *ème-ku* (Tas. *ème* 'mutter') (Lehtisalo 1936: 370)

Látható, hogy a *-kku-ra visszavezethető diminutív képzők között nem akad egy sem, amely nazálist tartalmazna.

A -ŋku képző

Lehtisalo képzőmonográfiájában nincs olyan nazálist magában foglaló uráli eredetű képző, amely kicsinyítést fejezhetne ki. Ezzel szemben Györkénél (1935: 58) szerepel egy *-ŋk / *-ŋg felépítésű képző, amely rendelkezik ilyen funkcióval, és a szamojéd nyelveknek mind az északi, mind a déli ágában megtalálható.

Tawg. *tomunku* 'mäuschen': *tomu* 'maus, ratte'

nameanku 'renntierkuh': *ñami* 'á 'id.'

Jen. *kokiggo* dem.: *kóki* 'nebel'

OS.NP. *tüsunja* 'kleine eidechse': *töš* 'eidechse'

Jur. *hābtien* 'renntieröchschen': *hābt'e* 'renntierochs'

Györke szelkup, illetve nyenyec példáival kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy az alapnyelvi *-ŋk folytatása az említett nyelvekben Janhunen (1986) szerint igen sok esetben -ŋk-. Györke adataira támaszkodva mégis megalapozottnak látom azt a feltételezést, hogy a mai nganaszanban meglévő kicsinyítő képzők etimológiája különböző: az egyik *-kku-ra, a másik *-ŋk-ra vezethető vissza. (A további képzőváltozatokat ezek alternációinak tekintem).

A nganaszan kicsinyítő képzők szinkrón vizsgálata

A nganaszan kicsinyítő képzők véleményem szerint nem csupán történeti, hanem leíró szempontból is két nagy csoportot alkotnak. Az első csoportot a -ku, illetve

ennek alternánsai, a *-kü*, *-k'u*, valamint a *-k'ü* alkotják. (Az utóbbi változatok a *-k'ü* morfémat jelölik. A lejegyzési különbségek annak tudható be, hogy egyes szerzők jelölik az *ü* hang palatalizáló hatását, mások nem. A *-k'u* alak csak Kortt–Simčenko 1985-nél fordul elő, és szintén *-k'ü*-ként értelmezendő.) A *-ku* és a *-kü* képzőket teljes biztonsággal tekinthetjük egymás változatainak, hiszen a mély (*-ku*) és a palatális (*-kü*, *-k'u*, *-k'ü*) morféma a nganaszan akkomodációs szabályoknak megfelelően váltakozhatnak egymással (l. bővebben Helimskij 1994: 211):

əligaku 'kicsike' (Tereščenko 1973: 35)

hond'ajku 'dombocska' (Kortt–Simčenko 1985: 112)

düirimaku 'rövid történet' (Kosterkina–Nagy–Sobanski 1997: 184)

nük'u 'kisgyereke vkinek; a fiatalabb lánytestvér gyereke'

(Kortt–Simčenko 1985: 187)

nüküej 'gyerek+Vocativus' (Kosterkina–Nagy–Sobanski 1997: 190)

Bár a komplementáris disztribúció a lejegyzési pontatlanságok és következetlenségek, valamint – kisebb részben – a nyelvjárási különbségek miatt nem mutatható ki igazán meggyőzően, az említett képzők egybetartozását támasztja alá az a tény is, hogy mindegyik a nominatívuszi (S1) tőhöz kapcsolódik. Pl. *munká* 'fa(tuskó)' (Kortt–Simčenko 1985: 156) : *mun'ka-ku* 'lucfenyő+dimin.' (Sazki Narodov 1976: 119)

Az S1+*-ku* képző alapalakját Helimskij (1998: 509) S1'+*KÜ_o* –ként határozza meg, vagyis egy *k* és egy *i*-vel nem alternálódó *ü* hang kapcsolataként. Példáim alapján az alapalakot *-KU_o*-ra módosítanám, mivel a képző rendszerint nem *ü*-t, hanem *ü*-vel alternálódó *u* fonémát tartalmaz.

A *-ku* és a *-ŋku* képzők összetartozását illetően felmerülhet az a kérdés is, hogy a nazális változat nem csupán a nunnáció (l. bővebben Helimskij (1998: 492)) hatására megjelenő változat-e. (A *k* ugyan önmagában nem vesz részt a nunnációban, ám egyes hangkapcsolatok részeként (*ŋk*, ill. ^c*k*) igen.)

A következő példákból jól látható, hogy szerepelhet *-ku* kicsinyítő képző olyan hangkörnyezetben, ahol – amennyiben az említett képzők valóban hangtani okokból váltakoznának egymással – a nunnáció következtében a *-ŋku* alaknak kellene megjelennie; és viszont: gyakran találunk olyan *-ŋku*-képzős szavakat, ahol hangtanilag semmi sem indokolja a nazális jelenlétét.

kumáku 'előre álló agancsú rénszarvas' (Kortt–Simčenko 1985: 138) < *kuma*

iñiáku 'öreganyó' (Kortt–Simčenko 1985: 120) < *iñi*"e

ñemok'u 'kevéske' (Kortt–Simčenko 1985: 164) < ?

ill.

mađanku 'sátracska' (Tereščenko 1966: 425) < *ma*"

širayku 'fehér(ke)' (Tereščeko 1973: 18) < *šir*

baru"šajku 'ördögfióka' (Tereščenko 1979: 47) < *baru*ši

További különbséget jelent a két képző közt, hogy míg a *-ku* morféma az egyes szám nominatívuszi tőhöz (S1) kapcsolódik, a *-ŋku* az egyes szám genitívuszihoz (S2).

Helimskij (1998: 509) – mint a bevezetőben is látható – a *-ŋku* képző alapalakját *-ADKU* alakban határozza meg, tehát a képző részének tekinti a nazálist megelőző *-a*-hangot. Nézetem szerint ez az elképzelés leíró szempontból is csak akkor fogadható el,

ha kivételnek tekintjük a valóban kevés számú, nem *-A+DKU* felépítésű képzővel ellátott szót:

kourüðəŋku 'napos' (Tereščenko 1979: 140)

kou "ku 'fülecske' (Boł'dt 1985: 13) (A -"ku, ill. a -ŋku képzők összetartozását a későbbiekben indoklom.)

lū"ku 'ruha, (ruhácska)' (Castrén 1855: 241)

nimə"kü" 'méret, nagyság+dim.' (Jazyk nganasan 92: 45)

Mivel azonban az *-a-* hang történeti szempontból sem tűnik a képző szerves részének, meggyőzőbbnek látszik megjelenésére az a magyarázat, amely szerint az *-a-* a szótóhöz tartozik, és magánhangzó-alternáció következtében jött létre. A nganaszan nyelv hangalternációit számba vevő összefoglalás (Tereščenko 1973: 42–47) szerint szabályos váltakozásnak tekinthetők az *u ~ a*, *ü ~ a*, *i ~ a*, illetve az *i ~ a* alternációk. Ezek alapján elfogadható, hogy a kérdéses *-a-* hang a szótóhöz tartozik, és elkerülhető, hogy egy esetleges – Helimskij által feltett – csonka (mássalhangzós SgGen.) tövel számoljunk. Ugyanezt a magyarázatot a -"ku – Helimskij: -A"KU_o – képző gégezárlhangot megelőző *-a-* hangjával kapcsolatosan is elfogadhatónak tartom.

A -"ku/-"kü alakú diminutív képzőt a korábbi szakirodalom (Tereščenko 1979; Boł'dt 1989) ebben a formában nem említi, bár példaanyagaik, amellyel a -ku/-kü képzőt bemutatják, nagyrészt -"ku/-"kü-képzős szavakat tartalmaznak. Helimskij (1998: 509) – mint fentebb látható – teljesen önálló képzőnek tekinti a gégezárlhangos változatot. Véleményem szerint a -"ku a -ŋku képző változatának tekintendő. Helimskij (1998: 509) osztályozása, valamint példáim szerint mindkét képző az egyes szám genitívuszi (S2) töhöz kapcsolódik:

h'əŋgəŋku 'feketécske' (Tereščenko 1979: 38) < *h'ekə*

maðanku 'sátorka' (Tereščenko 1966: 425) < *ma*"

koła"ku 'halacska' (Tereščenko 1979: 42) < *kolj*

ŋəntü"kü 'csónakocska' (Tereščenko 1973: 238) < *ŋənduj*

bikā"kū 'folyócska' (Castrén 1855:69) < *bigaj*

Úgy tűnik, hogy az esetek nagyobb részében akkor jelenik meg a nazális változat, amikor a képzőt megelőző szótagban, a képzőtől egy magánhangzónyi távolságra nazális található, vagyis amikor nunnáció következik be. Pl.:

təmuŋku 'egérke'

hireməŋku 'dombocska' (Tereščenko 1973: 148)

numaŋku 'fiatalka' (Tereščenko 1973: 60)

Ez azonban – mint a fentebb látható számos ellenpéldából kiderül – nem tekinthető általános szabálynak a -"ku és a -ŋku megoszlására.

A -ŋku és a -"ku képzők azonosítása egy további kérdést is felvet: a nazálissal váltakozó gégezárlhang problémáját, amelyet a nganaszan nyelvvel kapcsolatban eddig egyedül Katszschmann említett meg (1996: 209–217). Írásában Helimskij nunnációt magyarázó mélystruktúra-elméletére épít, amely szerint egy ^c (null-konzonáns) – amennyiben a nunnációhoz megfelelő hangkörnyezetbe kerül – *-n-*ként, ill. *-ŋ-*ként realizálódik. Helimskij (1994: 199) példái a következők:

kundua^c-suə '(ö) aludt' < *kundua^c* : *tanuansuə* '(ö) hozzászokott' < *tanua^c*-

Katzschmann (1996: 211) a *kundua'suə*-beli ^c-t más adatai alapján gégezárhangként értelmezi, és további példákat hoz a nazális ~ gégezárhang váltakozásra:

basu'sutə 'vadászni fog' : *mununsutə* 'beszélni fog'
kola'ku 'halacska' : *konəŋku* '(állat)kölyök'

A *-ŋku* / *-'ku* kicsinyítő képzők váltakozása nagy hasonlóságot mutat a fenti példákban szereplő *"~ŋ* alternációval. Egyes esetekben a váltakozás egyazon szóban is megfigyelhető, pl.:

nəmbə'ku ~ *nəmbəŋku* 'rosszacská' (Tereščenko 1979: 126) A szerző szerint a szóalakok közt jelentésbeli különbség nincs.)
agusta'ku ~ *agustaŋku* 'Augusztá' (Helimskij 1994: 108)

A fenti példák ellenére meg kell jegyezni, hogy a nazális és a gégezárhang váltakozása következetesen csak a kicsinyítő képzők esetében, tehát az *-ŋk-* ~ *-'k-* hangkapcsolatokban mutatható ki, más nazális+zárhang, illetve nazális+s kapcsolatban csak szórványosan. Mivel azonban a kérdéses diminutív képzők váltakozása nagyrészt megfelel a Katzschmann (1996) által felvázolt tendenciának, véleményem szerint megalapozott a *-ŋku* és a *-'ku* képzők egybetartozásának elfogadása, és közös alapalakjuknak *-DKU_o*-ban való meghatározása.

Dolgozatomban a nganaszan diminutív képzők eddig látszólag szabálytalan hangtani viselkedésére kerestem magyarázatot. Példáim alapján elmondható, hogy a nganaszan nyelvben a kicsinyítő képzők alapvetően két csoportot alkotnak, amelyek alapalakját *-KU_o*-ban, valamint *-DKU_o*-ban határozhatjuk meg. Mivel ezek mind diakrón, mind szinkrón szempontból különböznek egymástól, a továbbiakban minden bizonnyal hasznos lenne, ha a szakirodalom is külön képzökként tartaná számon őket.

IRODALOM

- Bol'dt, Ekaterina Petrovna 1989: Imennoje slovoobrazovanije nganasanskogo jazyka, Novosibirsk, Nauka
- Boldt, Ekaterina Petrovna 1985: Pervonačalnoe formalnoe nerazličenie suščestvitel'nogo i prilagatel'nogo v nganasanskom jazyke in: Ju. A. Morev – R. F. Denning szerk. *Struktura samodijskih i enisejskich jazykov*, Tomsk, 10-15.
- Castrén, Matthias Aleksander 1855: Wörterverzeichnis aus den samojedischen Sprachen, Buchdruckerei der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, St. Petersburg, 1855
- Györke József 1935: Die Wortbildungslehre des Uralischen (Primäre Bildungssuffixe), Tartu, J. G. Krüger Ant.-Ges.
- Helimskij, Eugene 1998: Nganasan, in Daniel Abondolo szerk. *The Uralic Languages*, London and New York, Routledge, 480–515.
- Helimskij, Evgenij 1994: Očerok morfonologii i slovoizmenitel'noj morfológii nganasanskogo jazyka, in Evgenij Helimskij szerk. *Tajmyrskij etnolingvističeskij sbornik*, Moskva, RGGU, 190–221.
- Jakobson, Roman – Linda Waugh 1979: *The sound shape of language*, Bloomington, Indiana University Press

- Jazyk nganasan 1992: szerk. Momde, Aleksandr Celeevic – Natalija Mihajlovna Aron, Norilsk
- Jurafsky, Daniel 1996: Universal tendencies in the semantics of the diminutive, *Language* 72. 533–578.
- Katzschmann, Michael 1996: Über den Stimmbandverschlußlaut im Nganasanischen, *Néprajz és Nyelvtudomány XXXVII*. 209–218.
- Kortt, I. R. – Ju. B. Simčenko 1985: Wörterverzeichnis der Nganasanischen Sprache, Berlin, Systemata Mundi
- Kosterkina, Nadezda T. – Nagy Beáta – Florian Sobanski 1997: Über die Tiere auf der Erde, *Néprajz és Nyelvtudomány XXXVII*. 157-199.
- Lehtisalo, Toivo Vilho 1936: *Über die primären ururalischen Ableitungssuffixe = Mémoires de la Société Fenno-Ougrienne 72., Helsinki, SUS*
- Lehtisalo, Toivo Vilho 1956: *Juraksamojedisches Wörterbuch = Mémoires de la Société Fenno-Ougrienne 72., Helsinki, SUS*
- Moravcsik, Edith 1978: Reduplicative constructions, in Joseph Greenberg szerk. *Universals of human language* 3. 297–334.
- Skazki Narodov 1976: *Skazki narodov sibirskogo severa 2., Tomsk*
- Tereščenko, Natalija Mitrofanovna 1966: *Nganasanskij jazyk = Jazyki narodov SSSR III. Moskva, Akademija Nauk*
- Tereščenko, Natalija Mitrofanovna 1973: *Sintaksis samodijskih jazykov, Leningrad, Nauka*
- Tereščenko, Natalija Mitrofanovna 1979: *Nganasanskij jazyk, Leningrad, Nauka*

DIMINUTIVE AFFIXES IN NGANASAN

KÖRTVÉLY ERIKA

This paper investigates the diminutive affixes in Nganasan. Traditionally these affixes are classified as one group, the *-ku* diminutive affix and its variants *-kü*, *-ŋku*, *-ŋkü*, *-''ku*, and *-''kü*.

The author points out that these affixes are not homogenous but they form two groups both diachronically and synchronically. The first can be categorized as the *-KU_o* group which includes the affix *-ku* and its palatal variant *-kü*. Their etymological base is the PU **-kku* diminutive morpheme and in the contemporary language they are attached to SgNom. word stems (S1). The other diminutive affixes (*-ŋku*, *-ŋkü*, *-''ku*, *-''kü*) form the *-DKU_o* group. They can be traced back to the PU **-ŋk_o* diminutive affix and in contemporary Nganasan they are attached to SgGen./PlNom. stems (S2). According to the author's examples, the nasal element of *-DKU_o* can regularly alternate with a glottal stop. This is a notable phenomenon because a nasal ~ glottal stop correlation in Nganasan, not recognized in the other two Northern Samoyedic languages, has not been established so far.